

129
Védjük és erősítsük
Erec Izraelt!

Az országépítés folyik tovább

Védjük és erősítsük Erec Izraelt!

Tűzzel-vassal harcoltak fél esztendeig Erec Izrael zsidósága ellen, fél esztendeig védekeztek zsidó testvéreink szellemi és testi erejük minden megfeszítésével.

Településeik ellen intézett támadásokat visszaverték. Nem gyöngeség hanem ártatlan vér kiontásától való mélységes irtózásuk jele, hogy a brutális merényletekre nem bosszuállással és gyilkossággal válaszoltak. Még a harc és rombolás közepette is szakadatlanul bizonyosságát adták alkotó erejüknek. Új munkalehetőséget teremtettek, fokozták az ország termelőképességét. Tel-Avivban új kikötő létesült.

Áldozat, szenvedés, legyen az még oly nagy, nem tudja megtörni Erec Izrael zsidóságát!

Szabadságot és becsületet

csakis terjeszkedés és megszilárdulás, csakis újabb bevándorlók letelepítése biztosíthat!

Palesztina zsidósága felhívja a világ zsidóságát, hogy hitét és akaraterejét ne engedje megtörni! Kéri tőle: folytassa az építőmunkát erőteljesebb mértékben!

Erec Izrael a sztrájk után.

Si vis pacem, para bellum — ha békét akarsz, készülj háborúra. Talán ez, a világtörténelemben oly gyakran bevált és még az antik Róma örökségeképen reánk maradt politikai tanács az, ami ma leginkább jellemzi a zsidó Palesztina helyzetét. Természetesen itt nem arra gondolunk, hogy a közeljövőben újabb zavargásoktól kellene tartanunk; a hat hónapos sztrájk megbukott, bár bukása többféle okra vezethető vissza, így az angol katonai beavatkozásra, az arab nacionalista szervezetek pénzforrásainak kimerülésére, az arab tömegek egyre fokozódó elégedetlenségére, mégis végső soron a bukás a palesztinai zsidóság magatartásának nagy igazolását jelenti. A jisuvnak nemcsak civilizációra, de kultúrára valló higgadtsága és fegyelmezettsége tette csupán lehetővé, hogy az előbb említett tényezők a kibontakozást megérleljék. A béke tehát megvan, de csak annyira, amennyire ily viszály után egyáltalán lehetséges. Szükséges tehát az elért eredményeknek biztosítása, a nyert pozíciók megerősítése, a béke megőrzése — ime az örök paradoxon — még háborús készülődések árán is.

Az igazi béke legjobb feltétele, mint mindenütt, Palesztinában is, hogy ne legyenek győzők és legyőzöttek. Ne ragadja el a féktelen elbizakodott diadalmámor az egyiket, ne táplálja a gyűlölet hamualatti tüzét a másik: igyekezzenek felejteni és — ami az arabok és zsidók közti viszály esetében nem is nehéz — törekedjenek a mesterségesen szított, valójában azonban nem is létező ellentétek kiküszöbölésére és az együttes nyugodt munka feltételeinek megteremtésére.

A békés szándék azonban nem jelenthet gyöngeséget, vagy gyávaságot és nem jelentheti öncsaló illúziók kergetését. Mert legyünk őszinték önmagunkhoz: a békének az előbb jellemzett kívánatos, ideális állapota még messze van. A háború addig még nem folyik, ha nem is ágyukkal és géppuskákkal, de a politikai, gazdasági és társadalmi harc szintén igen hatásosnak bizonyult fegyvereivel.

Politikai téren a Királyi Vizsgálóbizottság működése és ezzel kapcsolatban az akadálytalan bevándorlás biztosítása és fokozása, gazdasági téren egy új konjunktúra megteremtésének

lehetősége (bár e tekintetben a hangulat már is igen bizakodó) rónak még súlyos napokat a zsidóságra. Bár az optimizmus indokolt, ha a zavargások alatt elért eredményeket tekintjük, így a tel-avivi kikötő építését, amelyre a jisuv néhány nap alatt 150.000 fontot hozott össze, a Haifa és Tel-Aviv között az arab falvak megkerülésével épített országútat, a zsidók egyre fokozódó térhódítását a mezőgazdaságban és az iparban, végül, de nem utolsó sorban, a 4000 főből álló zsidó segédrendőrség megszervezését — mégis óvatos előrelátással kell mérlegelnünk a jövő eshetőségeit.

Zsidó katona őrzi az épülő tel-avivi kikötőt

A palesztinai zsidóság, a jisuv kiállotta a tűzpróbát és ebben a harcában a galut zsidósága csak együttérzéssel és részvétellel segíthette. *A jövő, a nyugodt építőmunka biztosítása, a biztonság*

feltételeinek megteremtése azonban már nem lehet csupán a jövő feladata; ebből a munkából és áldozatból az egész világ zsidóságának ki kell vennie a részét, nehogy legközelebb ismét csak a szánalom és a felháborodás meghatóan szolidáris, egyben azonban nagyon problematikus segítőértékű érzéseivel állhasson a palesztinai zsidóság mellett nehéz napjaiban. Nagyon sokszor elmondották és megírták már, e helyen is meg kell ismételnünk: nincs arab kérdés és nincs angol kérdés — egy kérdés van csupán: a zsidó összefogás kérdése.

A Mifal Bizaron Uvitachon módot nyújt ennek az összefogásnak dokumentálására és e munka eredményeinek mértéke fogja a zsidóság önmagába és jövőjébe vetett hitét és a sokat emlegetett zsidó szolidaritást reprezentálni.

A szilárdítás munkája.

A Cionista Világszervezet Actions Comitéejának zürichi ülésén a palesztinai eseményekkel kapcsolatban egy, a Palesztina védelmére és a Jisuv megerősítésére irányuló munka keresztülvitelét határozták el: a Mifal Bizaron-t.

Ennek a munkának hármass célja van: 1. védelem, 2. biztonság, 3. továbbépítés.

A több hónapja tartó zavargásoknak zsidó élet is esett áldozatul és a zsidó magán- és nemzeti vagyonban kárt okoztak. A zsidó népnek a palesztinai eseményekre fokozott munkával kell válaszolnia, a legelső feleletünk védelmi pozícióink megerősítése, a Mifal Bizaron végrehajtása által.

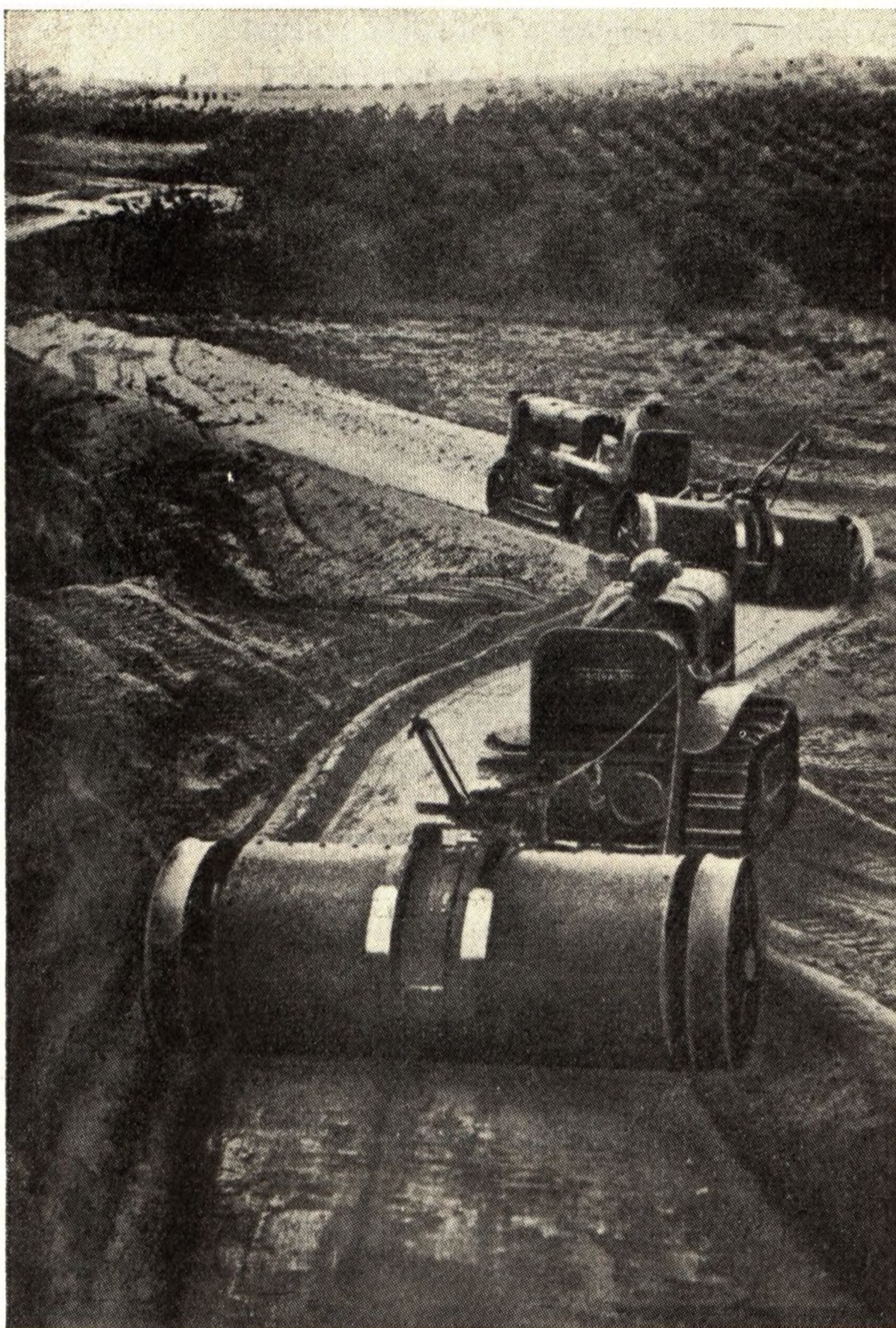
A tervezet szerint 300.000 fontnak kell összegyűlnie, amely összegnek négy rendeltetése van:

1. Biztosítási intézkedések,
2. Ujabb munkalehetőségek előteremtése,
3. Kölcsönalap a kereskedelem, ipar és földművelés számára.
4. Szociális intézmények támogatása.

1. A védelmi intézkedések kb. 70.000 fontot fognak felémészteni. Ezen összeg feléből a zsidó segédrendőrség zsoldjának felét fedezik; (Másik felét az angol kormány fedezi.) Szükségessé vált a védelem szempontjából, hogy minden településnek legalább egy szilárd kétemeletes háza legyen; sok telepésnek sajnos eddig csak barakk volt legbiztosabb menedékhelye! Új utak építése kezdődött meg, olyanok főleg, melyek a telepekről a főútvonalba torkolnak bele. Ezeknek költségeit a telepések maguk viselik, a keresztülvitelhez azonban hosszúlejáratú kölcsönre van szükségük kb. 35.000 fontnyi összeg erejéig.

A védelmi intézkedésekhez tehát kb. 90—100.000 fontra lesz szükség.

2. Az arab sztrájk következményeképpen a zsidó munkások ezrei jutottak olyan munkaterületekre, amelyeket eddig nem foglaltak el. A kikötőkben, a vasútnál és városi közmunkáknál életbevágóan fontos pozíciókat teremtettek zsidó munkások számára, azonban a rossz bérvizonyok folytán igen szűkös életmódot kénytelenek folytatni. Életviszonyaik feljavítására 30.000 font van előirányozva.

Uj utak épülnek a zavargások alatt

Kölcsönök a közmunkák számára és munkanélküli segélyek folyósítására 35.000 font lesz szükséges. A zsidó közlekedési vállalatok szenvedtek a zavargások alatt talán legtöbbször, különösen a sofförök, akik hallatlan akadályok ellenére az ország közlekedését fenntartották. Rajtuk 15.000 fontnyi kölcsönrel kell segíteni.

3. Az iparnak és kereskedelemnek 50.000 fontot fognak rendelkezésére bocsátani igen kedvező kamatfeltételek mellett.

A földművelők között a bérmunkások sínylették meg legjobban a zavargásokat, akik megtakarított pénzükből önálló gazdálkodáshoz kezdtek. Pénzüik fogytán újra bérmunkát vállaltak volna, ha a zavargások nem kényszerítették volna, hogy *saját telepükön maradjanak*. A zsidó telepek terményei iránt állandó kereslet miatt támogatni és nagyobbítani kell ezeket az új településeket. Erre előirányoztak 40.000 fontot.

4. A különböző szociális, egészségügyi és tanügyi intézményeket a zavargások alatt nagyon erősen igénybe vették. Habár Palesztina egymaga 30.000 fontot gyűjtött össze a zavargások alatt és még 20.000-et össze fog gyűjteni ezen intézménye támogatására, mégis szükség lesz arra, hogy a világ zsidósága is hozzájáruljon ehhez. A Bizaron-akció 40.000 fontot irányoz erre elő.

Hónapokon keresztül csodálatos erővel és önuralommal állott ellen a Jisuv, az élete és biztonsága ellen intézett sokszor gyáva támadásoknak. A Palesztinában élő zsidóság megmutatta, hogy védőbástyája az egész zsidó népnek. *Most nekünk kell megmutatnunk, hogy nem hagyjuk őket cserben szorongattatásuk idején!*

A világ zsidósága Palesztináért.

Az egész világ zsidósága nagy lelkesedéssel fogadta az arab sztrájk befejezésének hírért és felismerve az új feladatokat, hozzáfogott a „*Bizaron Uvitachon*“ munkájához. Alább számolunk be a különböző országok Bizaron munkáiról:

Angliában. Az előkelő zsidó vezetőkkel az élén megindult a Bizaron munka. *Sir Herbert Samuel* volt palesztinai fő kormányzó, *Lady Raeding*, továbbá az egész *Lord Melchett* család állnak az akció élén.

Egy ismeretlen adakozó 10.000 angol fontot ajánlott fel *Mifal Bizaron* céljaira.

Franciaországban. A francia zsidóság az utóbbi időben élénken érdeklődik Palesztina iránt. Itt október 15-én kezdődött meg a munka és a cél 500.000 francia frank előteremtése. A rabbik a szószékről hívják fel híveiket a Bizaron munka támogatására.

Hollandia. A holland zsidók eddig 40.000 holland forintot hoztak össze. Ott most megy a már nálunk bemutatott palesztinai film „*Ez a föld*“ (Zoth hi haarec), amit mindenütt nagy lelkesedéssel fogadtak.

Lengyelországban. A lengyel zsidóság súlyos helyzete ellenére nagy erővel vesz részt a munkában, mintegy demonstrálva Palesztina iránti vágyait és ugyanakkor azt a felismerését, hogy egyedül Palesztina képes megoldani a lengyel zsidóság

súlyos gazdasági és társadalmi problémáit.

Csehszlovákiában. Kurt Blumenfeld a neves cionista vezér prágai előadása vezette be a csehszlovákiai akciót. Kurt Blumenfeld előadásában kiemelte, hogy most van itt az ideje annak, hogy a zsidóság megmutassa, vajjon képes-e saját otthonát megteremteni. Az egész országban folyik a munka és 1,000.000 Kc-t akarnak összegyűjteni.

Romániában. Maguk a hitközségek vették kezükbe a Bizaron akció lebonyolítását. Minden város kontingenst vállalt magára.

Tel-Aviv, Ben Jehuda utja

Erdélyben. Nagy reményekre jogosít az erdélyi munka. A legtöbb helyen maga a hitközségi elnök egyúttal a Bizaron bizottság elnöke is. Egyedül Temesváron 400.000 leit hoztak össze a Bizaron részére.

A cél 300.000 font mielőbbi előteremtése. A fenti munkák alapján bizton remélhetjük, hogy ez rövidesen sikerülni is fog.

Arabok és zsidók.

Palesztina területe 26 ezer km². Ez az egykori zsidó államnak csak egy részét képezi és még a földrajzi egység kívánta határokat sem foglalja magában. Palesztina 5 ezer éves történelmét az ország geográfiai helyzete és tulajdonsága határozta meg olyan mértékben, mint ahogy azt egyetlen egy ország történetében sem figyelhettük meg. Azt is tanítja ez az 5 ezer év, hogy Palesztina sohasem volt egyetlen nép országa, hanem mindig több népnek kellett megélnie rajta, egymás mellett. A zsidó telepítés elején uralkodó palesztinai gazdasági és kulturális helyzet a 400 éves török uralomnak volt a következménye,

azoknak az időknek, amikor Palesztina a török birodalom szíriai tartományának képezte egy részét.

Ezen a területen kell megélni a zsidó népnek és a palesztinai araboknak. Két nép együttélése egy államban egy ezer rétegű probléma, amelyből mi csak hármát fogunk röviden megvilágítani;

1. *A zsidók és arabok sztatikus képének párhuzamos szemlélete.*

2. *A zsidó-arab probléma, ahogy azt az arabok látták a múltban és látják a jelenben.*

3. *A zsidó-arab probléma, ahogy azt a zsidók látták a múltban és látják a jelenben.*

Anglia, mint mandatarus hatalom a palesztinai mandatum 1922. népszövetségi ratifikálása után elismeri a zsidó nép történelmi jogát Palesztinához és kötelezi magát a nemzeti otthon újjáépítését elősegíteni és egyben elismeri a Jewish Agency-t (mint a világ zsidóságának képviselőjét).

Sztatikus kép. Az arab-zsidó gazdasági és kulturális viszonyoknak a megvilágítására egy pár statisztikai adatot szeretnék egymás mellé felsorakoztatni. Az arabok Palesztina lakosságának kb. 70%-át teszik ki, ha számításba vesszük Palesztina összlakosságát. De ha egy más kategóriát tartunk szem előtt, ugyanis ha csak a 20—40 év közötti embereket vesszük összehasonlítási alapul, akkor az arabok Palesztina lakosságának csak 53%-át jelentik a zsidók 40%-ával szemben. A kulturális képzettség különböző szempontokból ítélni lehet meg, ha statisztikailag akarjuk azt rögzíteni. A legprimitívebb eszköze az írni-olvasni tudók regisztrálása. Zsidók közül írni-olvasni tud 93.4%, a keresztények közül 71.5%, a mohamedánok közül csak 25.1%. Nem beszélve a zsidó iskolák számbeli és minőségbeli túlsúlyáról. Palesztinában 1923—1931-ig 2322 héber könyv jelent meg héber nyelven, míg arabul csupán csak 96, az angol 129-el szemben. Palesztinában héber nyelven 332 ujság és folyóirat jelenik meg évente, arabul csupán 39 s angolul csak 15. A jeruzsálemi egyetem és a héber nemzeti és egyetemi könyvtár már 1932-ben 262.000 könyv felett rendelkezett. A haifai technikumon magasépítést és építészetet tanítanak laboratóriumi és műhelyi ipariskolai kiképzés mellett. A jeruzsálemi Rotschild-kórházat Hadassah egyetemi klinikákká fogják kibővíteni. De gazdasági téren is világos a zsidó teljesítmény minőségi és mennyiségi fölénye. A zsidó népvagyon Palesztinában 56.5 millió L, az arab népvagyon csak 39.5 millió L-t tesz ki. A zsidók által teljesített adófizetések a palesztinai kormány bevételeinek több, mint 50%-át jelentik. Az állam gazdasági, építő és fenntartó erőinek és az erők egységes irányításának legbiztosabb kifejezője az az összeg, amelyet egy nép földjébe befektet. A zsidók 15 milliós teljesítménye egyenlő helyen áll a számbelileg nagyobb arab lakosság teljesítményével. A palesztinai termelés-

ben a zsidóság 10.8 millió fonttal vesz részt, míg az arabok ezen a téren is csak 6.7 millióval részesednek.

Zsidó-arab kérdés arab megvilágításban. *Emir Fejssál* 1919-ben, *Prof. Frankfurter*-hez intézett levelében még világosan annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy az arabok együtt akarnak működni a zsidókkal az újjáalakított és újjászületett Keletért és hogy a két népi mozgalomnak szüksége van egymásra. „Hiszem, hogy sikerünk érdekében kölcsönösen szükségünk van egymásra.“ Az ilyen szavak súlyukat ép azáltal nyerték, hogy az arab nemzeti mozgalomnak olyan vezéralakja hangoztatta azokat, mint *Emir Fejssál*. De az arabság politikai és gazdasági problémái más utat szabtak a történelem következő fordulatainak. Európa különböző centrumaiban felnevelődött arab intelligencia magába szívta Európa nacionalista eszméit és úgy gondolta, hogy ennek segítségével szabaddabb fejlődés lehetőségét teremtheti meg és ugyanakkor saját

Zsidó munkások a tel-avivi kikötőben

gazdasági pozícióját akarja ez a réteg az effendik anyagi hatalmával szemben megalapozni és megerősíteni. Gazdasági életük alapja a primitív alapokon nyugvó földművelés, amely a feudális földbirtokrendszer függvénye. Tehát a hatalmas földesuraknak vékony rétege áll szemben a legalacsonyabb sorban tengődő fellahoknak széles rétegével. Az uralkodó arab réteg önző céljait jobban szolgálta a szisztematikus előkészített izgatás a zsidók ellen, mintsem a Palesztina földjére oly áldásos arab-zsidó együttműködés, a közös célért, amelyről *Fejssál* előbb

idézett levele tanubizonyságot tett. Hogy egyéni érdekek állanak ezek mögött a mesterségesen előidézett zavargások mögött és hogy nem az arab nép, amely a falvakban a zsidó telepítések közelében élvezi a zsidó telepítés következtében előállott gazdasági és szociális előnyöket, azt legjobban bizonyítja, hogy a zavargások mindig a városokban kezdődtek, mert ott a propaganda jobb talajra talált.

Arab-zsidó probléma zsidó megvilágításban. A sok, zsidó részről elhangzott, erre a kérdésre vonatkozó véleményekből csak a *Jewish Agency* 1930. márc. 27-ikén közzétett kijelentését említjük meg, amelynek egyik része szószerint így hangzik: „Nem szabad, hogy bekövetkezzék az az idő, hogy Palesztinában zsidók uralkodjanak az arabok felett, de azt sem tűrhetjük, hogy arabok uralkodjanak a zsidókon.

Prof. Dr. Weizmann súlyt jelentő véleménye már többször kifejezésre juttatta, hogy mindkét nép, úgy a zsidó, mint az arab, teljes és egyenlő jogot élvezzenek Palesztinában, amely nem lehet csekélyebb a kisebbség, mint a számbelileg nagyobb lakosság számára. Ennek egyenlőnek kell maradni, tekintet nélkül arra, miként változik a két nép számaránya az idők folyamán.

Dr. Hugo Hermann szavaival szeretnők befejezni: „Uj, friss erők működnek és becsületes munkájukkal egy szerencsésebb Palesztinát akarnak felépíteni. Bátorságot és erőt a történelmi multból merítenek, amely történelem a zsidók számára nem csupán könyv-bölcsesség, hanem egy hússal és vérrel teli élő gondolat, saját testének és vérének gondolata. Vajha ennek az áldozatkész nemzedéknek munkája, egy ifjúságnak valódi ver sacrum-a, amelyhez hasonlót egyetlen nép sem tudott felmutatni, elérné célját: a szabad zsidó nép számára egy szabad otthon felépítését.“

Egy álom valóra válik.

Palesztina fejlődése az utolsó tíz évben.

Palesztinában a zsidók békés letelepedése által példátlan, még a legmerészebb álmokat is túlhaladó fellendülés állott be. Jelentéktelen keleti kis országból, amelyet a törökök évszázadokon keresztül uraltak anélkül, hogy fejlődését előmozdították volna, vált Palesztina az angol világpolitika egyik legfontosabb centrumává. Nemcsak abban rejlik Palesztina fontossága az angol világbirodalomban, hogy az olajvezeték, amely Palesztinán átvezet, Haifában végződik s így Palesztina mint igen fontos olajbázis szerepel és abban sem, hogy három fontos kikötője és több igen jelentős repülőtere van, hanem abban, hogy állandó fejlődésben levő ország, melyhez még az a tény is járul, hogy a zsidók megbízhatóknak bizonyultak s rájuk az angolok

mindig számolatnak. Erec Izraelen halad keresztül egészen Adenig az a fontos szárazföldi út is, amely Angliát függetleníti attól, hogy a Szuezi csatornát állandó súlyos áldozatok árán hatalmi körében legyen kénytelen tartani.

Néhány statisztikai adattal kívánjuk megvilágítani Erec Izrael fejlődését. A rideg számok gyakran színesebb képet festenek a valóságos helyzetről, mint egyik-másik színes útleírás, amellet a számok mentesek minden személyes befolyástól.

Nyugat-Palesztinában, — melynek területe 26.330 km² — (tehát valamivel kisebb, mint a 7 milliós lakosságú Belgium) 1.300.000 lélek él, közöttük 400.000 a zsidó. A zsidó bevándorlás különösen a legutóbbi négy évben volt nagyarányú.

Bevándorolt	1932-ben	15.600	zsidó
	1933-ban	38.600	”
	1934-ben	50.000	”
	1935-ben	65.000	”

A zsidók száma Palesztinában:

1932-ben	200.000	a népesség	19 ⁰ / ₀ =a
1933-ban	245.000	”	22 ⁰ / ₀ =a
1934-ben	300.000	”	26 ⁰ / ₀ =a
1935-ben	360.000	”	30 ⁰ / ₀ =a
1936-ban	400.000	”	31 ⁰ / ₀ =a

A zsidók 77%-a városokban lakik.

Tel-Avivban: 135.000 (a világ egyetlen tisztán zsidó városa.)

Jeruzsálemben: 68.000 (a lakosság 65⁰/₀=a)

Haifában: 32.000 (a lakosság 50⁰/₀=a)

Jaffában: 10.000 zsidó él.

A zsidók 23%-a lakik a falvakban és kolóniákon. Ezek közül kizárólag földműveléssel 15% foglalkozik, 8% pedig egyéb foglalkozást űz.

Palesztina mezőgazdaságának jelentős részét a citrusgyümölcs termelés (narancs, citrom, grape-fruit) adja. A narancs exportja állandóan emelkedik. Az ideai becslések szerínt nyolc és fél millió láda kerül kivitelre. Spanyolország után Palesztina a világ legnagyobb narancs exportőrje. Miután azonban Spanyolország az idén a világpiacon nem fog jelentős szerepet játszani, Palesztina kerül az első helyre.

Ebben az összefüggésben megemlítendő, hogy a tel-avivi kikötő, mely a zavargások alatt létesült, sokkal nagyobb fejlődéssel kecsegtet, mint a mostanában igen csendes és kevésbé igénybevett jaffai kikötő.

A palesztinai zsidó ipar 1935-ben 9,600.000 font értékű cikket produkált 24.600 ember foglalkoztatása mellett. Az ipari export cikkkel közül a Holt tenger produktumai — így kálisók, bróm stb. (Anglia szükségletének $\frac{3}{4}$ részét innen fedezi) — kerülnek mindjobban előtérbe. Az elektromos áram fogyasztása a modern palesztinai munkamethodusok következtében mindjobban növekszik. Hogy a zsidó Palesztinát Tel-Avivot beleértve a nagy Jordán-erőműtől jobban függetlenítsék! új erőműtelepet terveznek Petach-Tikvah mellett, melynek építéséhez nemsokára hozzákezdenek.

Az export és import erősen emelkedett, ime néhány számadat:

		Export	Import
1932.	P	2,400.000	7,770.000
1933.		2,600.000	11,100.000
1935.		4,200.000	17,900.000

A földvásárlás sajnos nem haladt az ország gazdasági fejlődésének aranyában. Míg a zsidók száma az utóbbi években 50%-al emelkedett az országban, addig a zsidók birtokában lévő földterület csak 19%-al. A telepítés munkáját tehát még erősebben növelni kell, mivel csak ezen az alapon lehet egészséges viszonyt a földművelés, mint minden gazdasági élet bázisa és a zsidó gazdaság többi ágazata között fenntartani.

Ezt a gazdaságot kell fenntartanunk, kiépítenünk és megerősítenünk!

Palesztina igazi jelentősége számokkal és statisztikákkal ki sem fejezhető. Ugyanis, ha példának vesszük New-Yorkot, ahol kétmillió zsidó él, úgy azt látjuk, hogy ennek a kétmillió zsidónak sokkal kisebb befolyása van a világ összes zsidóságára, mint annak a 400.000-nek, amelyik a maga nemzeti otthonában, Erec Izraelben él!

Ami Palesztinában történt és történni fog, az nem néhány tízezer vagy százezer palesztinai zsidó érdekében történik, akik az ország felvirágzásában a maguk életét is élik, hanem az egyetemes zsidóságért, amely ma Palesztina morális centruma nélkül már el sem képzelhető.

Az érzelem és emlékezés hatalma nagyobb, mint a legjobb pénzügyi és technikai tervezeté. Ez utóbbiak fejlesztése fontos és szükséges, teremtőerővel azonban csakis a vágy és történelmi akarás bír.

A zsidó nép évezredek vágya és történelmi akarása teremtett az álomból valóságot Palesztinában és ez a legbiztosabb záloga Erec Izrael jövő fejlődésének is.

A magyar zsidó ifjúság jövője.

Vajjon milyen hatással van a magyar zsidóság egyre nyomasztóbb anyagi helyzete a zsidó ifjúság pályaválasztására? Normális időkben a fiatalság legtöbbször átveszi a szülők gazdasági pozícióit, a fiú átveszi az apa üzletét, orvosi rendelőjét,

Zsidó hajó a tengeren

vagy ügyvédi irodáját, s már pályája kezdetén bizonyos mértékig biztosított gazdasági pozícióban helyezkedett el. Más a helyzet akkor, amikor az ifjúság zöme bizonytalan helyzetben lép az életbe, s a szülők nem tudnak biztos alapot teremteni szá-

mára. Különösen áll ez a kispolgárságra, amelyből a zsidó ifjúság zöme származik, s amely ifjúság többnyire tönkrement, vagy igen gyönge egzisztenciális alapon élő szülőktől inkább terhet vesz át, mintsem megalapozott gazdasági pozíciókat.

A mai fiatal zsidó nemzedék nagyjából előlről kell, hogy kezdje pozíciója megalapozását. Milyen irányban keresi az utat ehhez? — vetődik fel a kérdés. Napjainkban általános jelenség a zsidóság kiszorítása a még megmaradt gazdasági pozíciókból — ezek főképp a szabad foglalkozások, szemben az államilag, vagy más módon szervezett gazdasági ágakkal. Ha valamire nyitott lenne az út az elhelyezkedésre, a zsidó ifjúság bizonyosan arra haladna. De milyen irányban keresse a kiutat akkor, amikor mindennapos jelenséggé vált a zsidók kiszorulása a legtöbb gazdasági ágból? (S ez ma már nem egyéni tehetség és verseny kérdése, hanem a társadalom jelentékeny részének ellenséges magatartása a gazdaságilag vergődő zsidó kispolgársággal szemben.) Van-e törekvéseiben valami szabályszerűség? Az első, ami e kérdés vizsgálatánál feltűnik, az a tény, hogy egyre csökken azoknak a száma, akik mint kereskedők remélnék egzisztenciát alapozhatni. A zsidó kereskedőtanoncok százalékaránya Budapesten az összes kereskedőtanoncokhoz viszonyítva:

1900-05 átlaga	1905-10 átlaga	1910-15 átlaga	1915-20 átlaga	1920-25 átlaga	1925-30 átlaga	1930-31 átlaga
63.0%	61%	56.6%	48.3%	40.4%	39.8%	30.6%

A zsidók százaléka azok között, akik az országban kereskedelmi érettségit tettek:

1928/29-ben 31.6%-ról
1930/31-ben 26.8%-ra és
1932/33-ben 20.0%-ra süllyedt le.

Hová ment a zsidó ifjúságnak az a része, amelyik a kereskedői pályától elfordult? Két irányban lehet a zsidó ifjúság tendenciáit követni, s akkor felismerünk egy erősebb tolódást az *intellektuális* pályák felé, s egy gyöngébbet praktikus *ipari* pályák felé.

Az *intellektuell* pályákon paradox jelenséget észlelünk. Az érettségizettek között a zsidók arányszáma erősen csökken.

Év	1926/27	1927/28	1928/29	1929/30	1930/31	1931/32	1932/33
Zsidó érettségizettek %-a	25.1	23.6	21.8	20.6	20.1	18.4	16.2

A zsidó népesség általános csökkenéséből eredő fogyatkozást számbelileg teljesen kompenzálja a kereskedő réteg törekvése az intellektuális pálya felé s a keletmagyarországi zsidóság asszimilálódásával növekvő világi iskoláztatás. A zsidó arányszám csök-

kenése arra vezethető vissza, hogy a nemzsidó ifjúság tömegei is egyre nagyobb mértékben igyekeznek az érettségit megszerezni. Érettségi után valamit változik a helyzet. A nemzsidó érettségizett ifjúság nagy része ekkor hivatalnoki pályákra tődül, — amelyek a zsidó számára gyakran zárt pályák — a zsidó ifjúság zöme azonban egyetemre igyekszik, s diplomás pályákon remél elhelyezkedést. Ez különösen a numerus clausus előtt látszott világosan, amikor mindenki mehetett az egyetemre, aki csak akart. A numerus clausus óta a zsidóság hatalmas arányszáma az egyetemeken lecsökkent. Erre megindult a vándorlás a külföldi egyetemekre a súlyos anyagi gondok dacára is. A zsidó ifjúság azonban nem tágít a diplomás pályáktól. A pesti zsidó gimnázium 1927/30. években érettségizett 183 tanulójából a gimnázium adatgyűjtése 130-nak tudta az adatait összeállítani. Ebből kitűnik, hogy az ismert foglalkozásúak 58.4%-a ment az érettségi után egyetemre.

Az érettségizettek között zsidó arányszám csökkenése tehát nem azt jelenti, hogy a zsidó ifjúság elfordult az intellektuális pályáktól. A zsidó ifjúság törekvését e pályák felé ma még sokkal erősebbnek kell tartanunk, mint amilyen a múltban volt.

Az egyetemi ifjúság legnagyobb részét a zsidóknál kereskedelmi pályán levő fiai teszik ki, arányszámuk még az értelmiségi pályákon levőket is felülmulja! Nemzsidóknál az egyetemi hallgatók nagy része az értelmiség köréből származik, — mint az egyébként várható is.

2. *A kereskedői pályáról* kisebb tolodást lehet észlelni az ipari pályák felé is. A zsidók arányszámát az országban e téren a következő táblázat mutatja:

Év	1928/29	1929/30	1930/31	1931/32	1932/33
Zsidó iparos-tanoncok %	6.6	6.5	6.7	7.1	6.9
Zsidó ipari szakiskolákon	7.6	6.6	5.9	5.6	5.6

Aránylag kis változások, amelyek arra mutatnak, hogy a zsidóság e téren általában megtartotta a helyét, ami csak úgy vált lehetségessé, hogy a zsidó ifjúságnak aránylag nagyobb száma keres e pályákon elhelyezkedést.

3. A zsidó ifjúság tehát a kereskedelmi pályák rovására *intellektuális* és kisebb mértékben *ipari* pályák felé törekszik. Van talán valami reális alapja ennek a törekvésnek? A tapasztalat azt mutatja, hogy a zsidók ezekről a pályákról is kiszorulnak. A zsidó orvosok számaránya az orvosok között 1930. évben a következő volt:

	—3	3—5	5—10	10—15	15—20
éve működő orvosok között a zsidó orvosok %-a	31.5	39.2	35.8	51.4	52.3.

A zsidó mérnökök aránya ugyanez évben:

	—5	5—10	10—15	15—20	20—
éve működő mérnökök között a zsidó mérnökök %-a	16.8	21.9	24.5	29.5	30.7.

Hasonló képet nyújtanak a többi értelmiségi pályák is. Ezeket mind úgy kell tekintenünk, mint amelyekben a) zsidó pozíciók évtizedekkel ezelőtt épültek ki. Az utolsó években itt is kiszorulásnak vagyunk tanúi. De egyre nehezebb az ipari, gazdasági pozíciók tartása is, mert itt a kisipar — az iparban elhelyezkedett zsidóság kisiparban koncentrálódik — egyre jobban tért veszít a gyáriparral szemben.

Reális lehetőség tehát az *intellektuális* és *ipari* pályákra való behatolásra nincsen. A törekvés, amellyel a zsidó ifjúság ide be akar nyomulni, tisztán törekvés marad, amely hajótörést kell, hogy szenvedjen az egyéni erőnél hatalmasabb tényezőkön. Tisztán illuzió az, ami a zsidó ifjúságot intellektuális pályákra viszi. Mind azt hiszi, hogy éppen ő lesz az, aki helyet tud majd magának teremteni s a kiszorulás csak a többire vonatkozik. A hosszú iskolázás évekig lehetővé teszi az illuzó fenntartását s mikor a zsidó ifjú ezen túljutott, hiába nevezheti magát tanárnak, vagy ügyvédnek, vagy másnak, nagyobb részét szellemi „luftmensch“ marad, aki alkalmi munkákból él. A praktikus ipari pálya már sokkal reálisabb, de itt megint más veszély fenyeget. Az önálló zsidó iparos existenciájának bukása után, mint munkás alig tud elhelyezkedni s főleg ez a réteg az, amely állandóan kivándorláson töri a fejét.

Amíg a cionista ifjúság nagyobb része fizikai pályákat választva és az átretegeződést ekként megvalósítva, Palesztinába igyekszik, ott új életet teremt, az ifjúság többi része — mint a fentiekből látszik — kevésbé reális úton keresi a megoldást. Kiképzik magukat olyan pályákra, amelyből nehéz megélni, s reménytelen harcot folytatnak egymással egy-egy pozícióért.

Ára : 1 pengő